

Nye EU-standarder for bærekraftsrapportering:

Lang vei å gå for norske selskaper

For femte år på rad har Deloitte gjennomgått års- og bærekraftsrapportene for de 50 største virksomhetene i Norge basert på omsetning. I årets undersøkelse har vi sett på hvordan norske selskaper ligger an i forhold til de nye standardene for bærekraftsrapportering som er i ferd med å bli vedtatt av EU. Hovedfunnene viser at norske selskaper har en lang vei å gå for å møte prinsipielle endringer og nye informasjonskrav.

PhD
Hildegunn Sandal
Senior Manager, Deloitte

Statsautorisert revisor
Siri Christine Rosenblad
Director, Deloitte

Når selv de 50 største selskapene i Norge har en lang vei å gå for å møte EUs nye krav til bærekraftsrapportering, forventes gapet å være enda større for de andre 1 650 norske selskapene som faller inn under EUs nye krav.

Nedenfor oppsummeres våre seks hovedfunn i undersøkelsen. Hele rapporten kan lastes ned fra [Deloitte sine nettsider](#).¹

1. Selskaper som i dag anvender eller har begynt å anvende GRI og TCFD, er best stilt for å dekke strukturelle og innholdsmessige krav i den nye standarden. 76 % av de 50 største virksomhetene har en GRI-rapport (opp fra 68 % i 2020-rapporteringen).

For selskaper som ikke har utviklet en strukturert tilnærming til vesentlighets- og klimarisikoanalyser, eller som ikke har systematisk måling og oppfølging av bærekraftsdata og -resultater fra år til år, er veien lang. Av de fem miljø-

målene er det klimaet som Norges største selskaper har mest utviklet rapportering på. Et stort flertall har et klimaregnskap og 60 % har begynt å kommentere på EU-taksonomien knyttet til klimaendringer. Sirkulærøkonomi begynner også å få mye oppmerksomhet, og mange rapporterer på avfall og resirkulering. Informasjon om sirkulære designprinsipper, total ressursbruk og tiltak for å utvikle sirkulære modeller i verdikjeden, er likevel mangelfull.

Rapportering på natur er fremdeles i sin spede begynnelse for de langt fleste. Fremover må selskapene konkretisere hva natur betyr for dem, sette tallfestede mål, legge planer og starte arbeidet med å måle effekten systematisk. Selskapene må også utvide sine analyser av bærekraftsrisiko til å omfatte natur.

2. Vesentlighetsanalysene må bli langt mer presise og datadrevne, og presentere effekter og risiko basert på en systematisk vurdering av dobbelt vesentlighet. Prinsippet om dobbelt vesentlighet er et krav i EU sin nye standard.

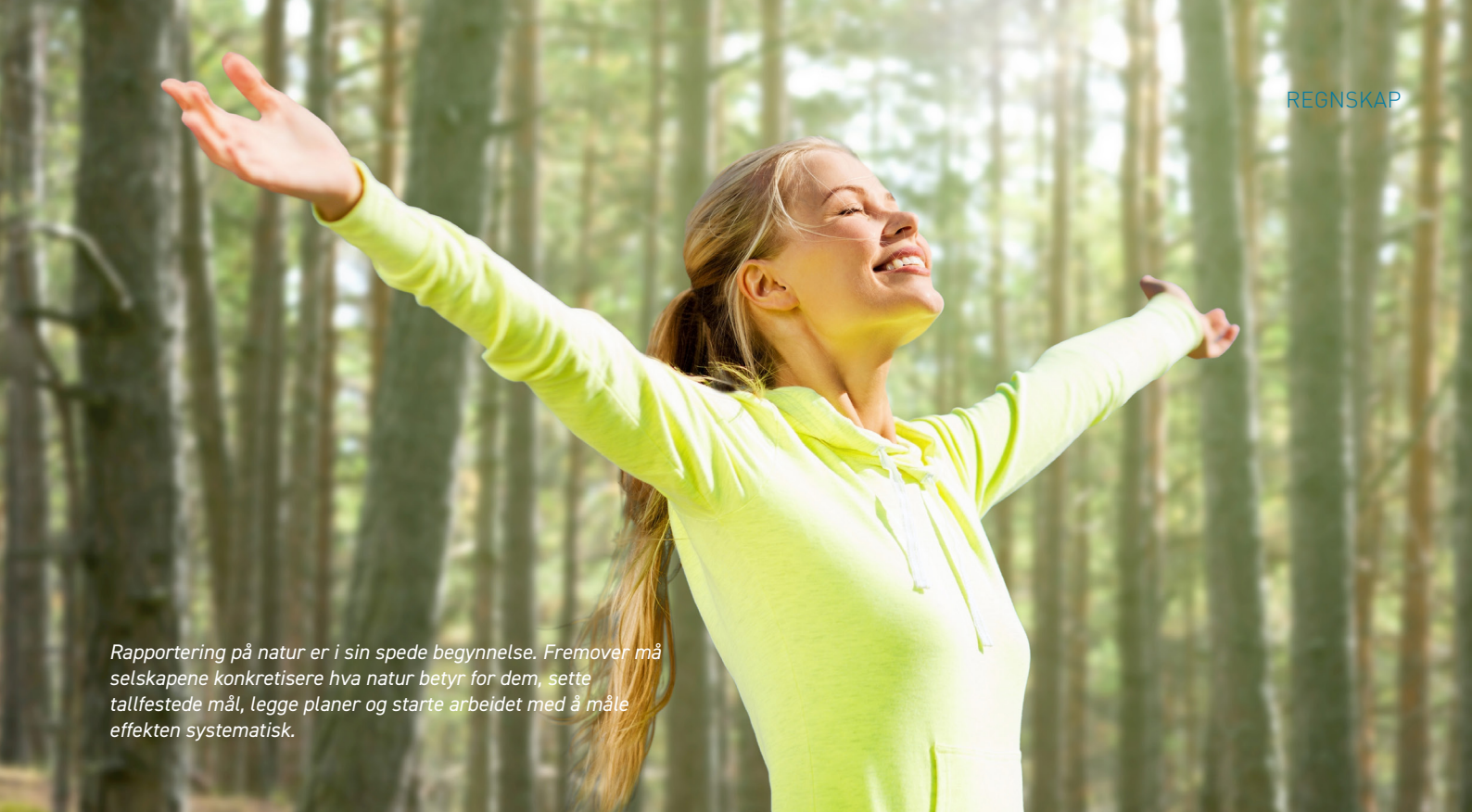
Vesentlighetsanalysen er viktig for å sikre at selskapet rapporterer på viktige tema som er relevant for beslutningstakere og interessenter. 84 % av selskapene i vår gjennomgang rapporterer en

vesentlighetsanalyse (opp fra 46 %), og flere og flere forplikter seg til å rapportere vesentlig klimarisiko i tråd med TCFD. Antall selskaper som henviser til TCFD øker fra 30 % i 2020-rapportering til 68 % i 2021-rapporteringen.

I dagens rapportering er presentasjonen av de prosessene som har ledet frem til det selskapet rapporterer som vesentlige tema, meget overordnet. Det henvises typisk til samtaler med eller om interessenter om tema som er viktig for selskapet å arbeide med. Det er lite nevnt hvordan selskaper sikrer at tema, er dekkende for bærekraftsområder med størst effekt eller risiko for selskapet. Det er ofte uklart i hvilken grad vesentlige tema er prioritert fordi de utgjør en vesentlig negativ effekt på mennesker og miljø, eller fordi det utgjør en stor risiko/mulighet for selskapets finansielle utvikling.

For å møte EUs prinsipp om vesentlighet må selskapene også bli langt tydeligere på hvordan de har gått frem for å prioritere vesentlige effekter og risiko basert på hvor alvorlige og sannsynlige effektene er. Som en refleksjon er det kun 36 % som henviser til FNs IPCC-rapport fra 2021 om klimaendringer og «kode rød» for menneskeheten i sin presentasjon av klimaendringer, klimautslipp og tiltak.

¹ <https://nor.deloitte.com/rs/712-CNF-326/images/Deloitte-Sustainability-reporting-2021.pdf>

Rapportering på natur er i sin spede begynnelse. Fremover må selskapene konkretisere hva natur betyr for dem, sette tallfestede mål, legge planer og starte arbeidet med å måle effekten systematisk.

3. Nye krav fra EU krever at selskaper vurderer bærekraftseffekter- og risiko i hele verdikjeden.

Dette vil kreve at selskaper samler inn data og rapporterer alle vesentlige bærekraftseffekter oppover og nedover i verdikjeden. Selskapene må også være presise og balanserte i sin fremstilling av om og hvordan forretningsmodell og strategi endres for å håndtere effekter og risiko, også på effekter og risiko utenfor selskapets egen direkte kontroll.

I dagens rapportering er norske selskaper ikke tydelige nok på om hele verdikjeden har vært utgangspunkt for vesentlighetsanalysen. For få selskaper rapporterer detaljert på utslipp i verdikjeden (scope 3) og enda færre har satt seg mål om å redusere scope 3. 72 % av selskapene i vår gjennomgang rapporterer på scope 3 CO₂-utslipp, men kun 18 % rapporterer mål for å redusere scope 3, selv om dette er anslått til å utgjøre den største delen av langt de fleste selskapers negative klimaeffekter.

4. EUs nye standard krever at strategier, mål og planer konkretiseres, tallfestes og kvalifiseres opp mot globale og europeiske bærekraftsmål, som 1,5-gradersmålet og mål om å gjenopprette biologisk mangfold innen 2050.

I dag rapporterer norske selskaper mest detaljert om mål og planer for å redu-

sere klimautslipp og øke mangfold. På andre tema, som natur, sirkulær økonomi og menneskerettigheter er det stor variasjon i hvor godt mål er tallfestet, hvor konkrete planer er beskrevet og hvorvidt det henvises til relevante globale og europeiske politiske mål.

Samtidig må selskaper i langt større grad beskrive forutsetninger og kilder de har brukt for å sette mål og legge planer på alle områder. Selv om mange har begynt å sette mål om netto nullutslipp er det kun 36 % i vårt utvalg som har satt mål og lagt planer om netto null utslipp basert på vitenskapelige modeller, som Science Based Targets.

5. EU vil kreve at bærekraft må rapporteres som en del av årsberetningen, som er underskrevet av styret. Dette for å sikre eierskap for informasjonen som rapporteres og at bærekraft er en del av selskapenes toppagenda.

Mange selskaper skriver at CEO og styret er overordnet ansvarlig for bærekraft. Men, det er kun 8 % av selskapene i vårt utvalg som har bærekraftsinformasjonen tydelig attestert av styret. Dette kan være en indikasjon på at eierskapet til bærekraftseffekter/-risiko og omstillingsplaner ikke er høyt nok på agendaen i selskaper.

Med nye krav fra EU må selskapene også i langt større grad detaljere og

dokumentere hvordan styringsstrukturer og -prosesser er tilpasset for å sikre at selskapet fortløpende identifiserer og håndterer vesentlig bærekraftsrisiko og effekter på en effektiv måte. Brukeren av informasjon skal få nok informasjon til å vurdere om selskapet evner å legge handling bak ord.

70 % av selskapene i vår gjennomgang følger NUES-krav til rapportering av generell eierstyring og selskapsledelse. De fleste beskriver i tillegg overordnet at bærekraft er innarbeidet i selskapets virksomhetsstyring og risikostyring, inkludert at vesentlighetsanalysen informerer om strategisk planlegging og at interessentdialog gjennomføres. Ingen av de 20 største selskapene i vår gjennomgang presenterer tydelig hvilken kompetanse styret og ledelse har for å forvalte ansvar for bærekraft og det er kun 24 % som sier at de bruker ikke-finansielle KPIer for å belønne ledelsen, hvor et fåtall av disse selskapene presiserer om KPIer er egnet til å fremme bærekraftig verdiskapning. 10 % har en bærekraftsrapportering i årsrapporten attestert av styret (opp fra 8 %)

6. EU kommer til å stille høye kvalitetskrav til bærekraftsinformasjonen som rapporteres. Informasjonen skal ha relevans, være fullstendig, nøytral og korrekt. Den skal også være sammenlignbar, verifiserbar og forståelig slik at alle brukere informasjonen er ment for, forstår inn-

holdet. Den skal være presentert på en måte som er konsis, klar og lett å følge. Disse kravene gjenspeiler det som allerede kreves for finansiell informasjon.

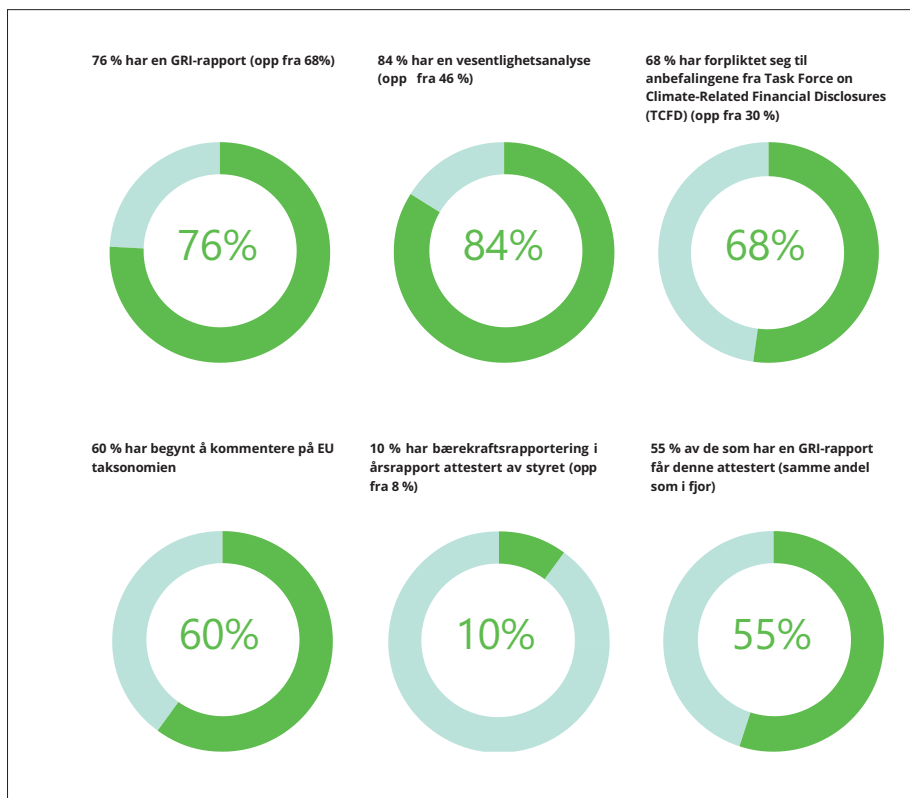
Informasjonen i bærekraftsrapporten må også attesteres av en uavhengig tredjepart. Vi ser at det kun er 44 % prosent av virksomhetene som i dag får sin bærekraftsinformasjon attestert og at andelen ikke øker nevneverdig fra tidligere år. Det varierer også om det er hele den integrerte rapporten som er attestert eller om det er noen tall i klimaregnskapet eller GRI-indeksen. I lys av direktivet og de økte kravene er det en lang vei å gå for norske virksomheter for å sikre at bærekraftsinformasjonen er attesterbar og blir attestert.

Hvordan tilpasse seg det som kommer?

Arbeidet med å forstå og tilpasse seg EUs nye krav blir omfattende og krevende for de langt fleste. Det er viktig at selskapene raskt får opp en god forståelse for hvor de største gapene er og etablerer en konkret plan for å utvikle informasjon og rapportering de neste årene. Dersom selskapene venter til 2024/2025, vil det så å si være umulig å rapportere godt og fullstendig, i tråd med EUs nye standard.

Det blir også viktig å utnytte og bygge på det selskaper har etablert av bærekraftsrapportering i dag. EUs nye standard bygger på anerkjente rammeverk, som GRI og TCFD. Det vil si at hjulet ikke skal finnes opp på nytt, men det er viktig å forstå EUs særskilte prinsipper, som dobbel vesentlighet og verdikjedetankegangen, og å arbeide godt med å forstå hvordan hele tilnærmingen til valg av tema og rapportering må justeres.

En av de aller største oppgavene selskaper må ta fatt i for å rapportere godt

når EUs nye krav trer i kraft, er å legge kraft bak mål om bærekraftig omstilling av selskapet. Rapporteringskravene vil ikke kreve at selskaper prioriterer omstilling. Detaljerte krav til informasjon om strategier og styringssystemer, blant annet planer for å nå 1,5 gradersmålet og eierskap i styret og ledelse, innebærer at selskaper i langt mindre grad kan skrive seg rundt dette. De som ikke blir konkrete og følger dette opp systematisk fra toppnivå, vil fremstå umodne når krav til å rapportere trer i kraft.

For å møte EUs nye krav bør også selskaper legge en konkret plan for progressivt å samle data og utvikle rapportering de neste tre årene. Selskaper bør starte med å samle og kvalitetssikre data der trykket fra interessentene er størst og hvor informasjon er lettere tilgjengelig, som klimaregnskap og HR-data – og systematisk utvide målinger til å inkludere KPIer på alle vesentlige effekter og risiko. Samtidig

er det viktig at selskaper tenker datakvalitet, reviderbarhet og intern kontroll knyttet til informasjonen fra starten. Dette gjøres gjennom å etablere og bygge systemer, gode rutiner og riktige holdninger knyttet til bærekraftsinformasjon.

For mange selskaper vil EUs nye krav løfte viktige diskusjoner som må landes. Det blir viktig å avklare tidlig hvem som skal eie bærekraftsrapportering og hvordan bærekraftsrapportering best innlemmes i samme rammer og strukturer som finansiell rapportering.

EU skal legge frem et endelig utkast til standarder for bærekraftsrapportering i november i år. Når disse er klare, forventes det lite endringer frem mot vedtak til sommeren. Selskaper bør følge med på utvikling i standard og veiledningsmateriale, og tidlig begynne å forberede seg når standardene er klare.

EU setter standarden for god bærekraftsrapportering

Om ti år skal fremlegging av et revidert bærekraftsregnskap og -prognoser være like naturlig som å rapportere finansiell informasjon. Nye krav til bærekraftsrapportering fra EU blir en viktig drivkraft bak denne transformasjonen. Storstilt kompetanseheving, konkrete omstillingsplaner og en systematisk plan for å samle og kvalitetssikre bærekraftsinformasjon de neste årene blir viktige grep selskaper må ta fatt i.

EU arbeider nå på spreng for å ferdigstille nye europeiske standarder for bærekraftsrapportering (European Sustainability Reporting Standard), som innføres med nye krav til bærekraftsrapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive). Målet er ikke bare å harmonisere ulike frivillige rammeverk til en felles standard som alle skal bruke, men å komme med felles standard til kvalitet og revisjon av bærekraftsinformasjon som løfter informasjonen opp på nivå med finansiell informasjon. Den nye standarden kommer fort, og vil definere hva som blir god bærekraftsrapportering fremover.

De nye rapporteringskravene er en del av EUs plan for bærekraftig finans som er en viktig mekanisme i EUs politiske pakke for grønn og rettferdig omstilling av samfunnet (European Green Deal). Pakken skal sikreorstilt omstilling av økonomi og samfunn for å håndtere klima- og miljøkrisen.

Økonomisk aktivitet skal omstilles til å være i tråd med netto null utslipp av CO₂ innen 2050 og i tråd med mål om at verdens økosystemer er gjenopprettet, motstandsdyktig og beskyttet innen 2050. Et sentralt grep er å koble økonomisk vekst fra ressursbruk og fremme sirkulære løsninger. Hele transformasjonen skal skje på en måte som sikrer en rettferdig omstilling, hvor «no person and no place is left behind» og hvor økonomien virker til det beste for mennesker.

Reguleringene treffer både finanssektoren og ikke-finansielle selskaper, og er

designet for å understøtte og fremme bærekraftige økonomiske beslutninger på en systematisk måte. EUs lovgivning vil bli tatt inn i norsk lovgivning i ulike lover og forordninger.

Det nye i EUs rapporteringsstandard for bærekraft

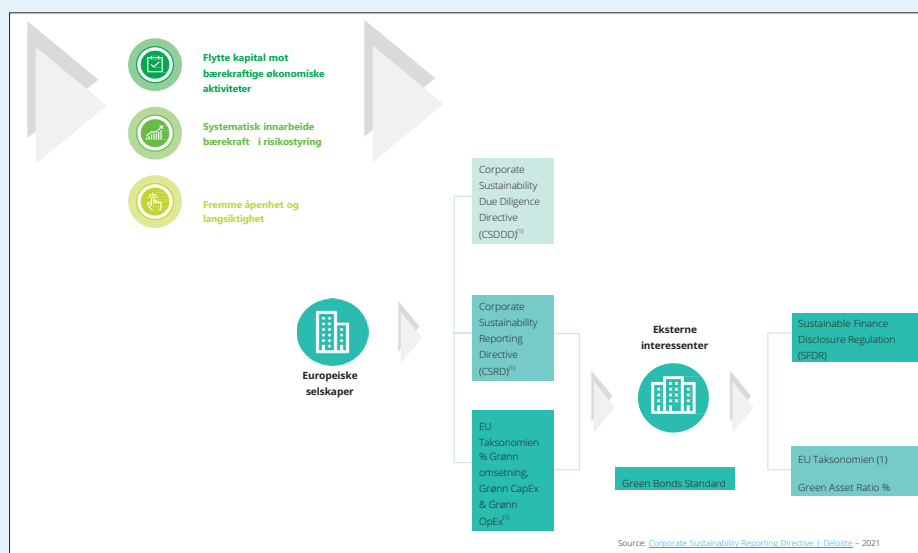
Frem til nå har bærekraftsrapporteringen vært regulert av regnskapsloven 3-3c som gjelder for store foretak. For andre selskaper har rapportering vært preget av frivillig valg og bruk av ulike rammeverk. Bærekraftsrapportering har manglet krav og standardisering. Brukerne av selskapsrapportering har ikke hatt det samme sammenlikningsgrunnlaget som man er vant med fra finansiell rapportering og troverdigheten til bærekraftsinformasjonen har vært svak. Dette har redusert informasjonens nytte i beslutningstaking. Manglende krav til standardisert rap-

portering og revisjon av informasjonen har også gjort det krevende å holde selskaper ansvarlig for deres effekter på klima, miljø og mennesker, og deres håndtering av klimarisiko.

Fremover vil god rapportering i mindre grad defineres av trender og de nyeste frivillige rammeverkene. Standardene for bærekraftsrapportering vil reguleres og defineres av myndigheter, for vår del norske myndigheter, ledet an av EU.

Blir et krav – ikke et frivillig valg

EUs nye krav betyr at strukturert og standardisert rapportering av bærekraftsinformasjon blir et krav, ikke et frivillig valg. Mange norske selskaper rapporterer i dag etter frivillige standarder som Global Reporting Initiative (GRI) og anbefalingene fra Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD). Med implementeringen av CSRD og ESRS må alle virk-

Kjernen i EUs plan for bærekraftig finans er å:

- Flytte kapital mot bærekraftige økonomiske aktiviteter
- Systematisk innarbeide bærekraft i risikostyring
- Fremme åpenhet og langsiktighet

somheter som faller inn under scope, forholde seg til EU sine 11 predefinerte ESG-temaer og rapportere opp mot omfattende kvantitative og kvalitative opplysningskrav. I dagens høringsutkast ligger det opp mot 137 slike rapporteringskrav. Selv om antallet krav er forventet å bevege seg ned mot nærmere 80 i de endelige standardene, markerer detaljgraden og omfanget i kommende regulering et historisk veiskille for bærekraftsrapportering.

De nye kravene vil også bety at langt flere norske selskaper må rapportere på bærekraft. EUs nye krav vil treffe 1700 norske selskaper og forventes å tre i kraft i faser for ulike grupper av selskaper fra og med 2025 for 2024-rapporteringen.

Dobbelt vesentlighet

De nye kravene kommer også med en rekke prinsipper som selskaper må forstå og implementere. Selskapene må blant annet vurdere hva som er vesentlig å rapportere på ut fra et prinsipp om dobbelt vesentlighet. Dette innebærer at de må kartlegge, vurdere og rapportere om forhold hvor selskapet har en vesentlig påvirkning på mennesker og miljø og hvor selskapets finansielle utvikling antas å bli vesentlig påvirket av klimaendringer og sosio-økonomisk utvikling knyttet til bærekraft. Vurderingen skal ikke bare dekke aktivitet under selskapets direkte kontroll, men effekter og risiko i hele verdikjeden.

Koblingen bærekraft og finansiell posisjon og utvikling

EU vil også i større grad kreve at selskaper tydeliggjør og tallfester koblingen mellom bærekraft og selskapets finansielle posisjon og utvikling. Krav til å rapportere etter EU-taksonomien er en del av standarden. Dette betyr at langt flere selskaper i Norge må tallfeste andel bærekraftige økonomiske aktiviteter i tråd med taksonomien enn

de som først treffes av EUs taksonomi-regulering i 2023. Videre må selskaper vurdere hvordan bærekraftsrisiko påvirker selskapets finansielle resultater, posisjon og kontantstrøm, og herunder tallfeste andel eiendeler og omsetning som er påvirket av klimarisiko, estimerte forventede kostnadsbesparelser og vurdere markedsstørrelse på grønne produkter. Selskaper må også gjennomgående rapportere hvor mye ressurser som allokeres til ulike bærekraftstiltak. Krav til å vise koblingen mellom bærekraft og finansiell utvikling blir også sentralt i IFRS sine nye og kommende standarder til bærekraftsrapportering, som er forventet å sette standarden på globalt nivå.

Nøyaktig, fullstendig, sammenlignbar og relevant

Med nye standarder tar EU systematiske grep for å løfte kvaliteten på bærekraftsinformasjon. Den nye standarden krever at informasjonen som legges frem er nøyaktig, fullstendig, sammenlignbar og relevant, på lik linje med krav til finansiell informasjon. Og det blir krav om at bærekraftsinformasjonen må være attestert av en uavhengig tredjepart.

Trekantfusjoner – bytteforholdsberedning og verdsettelse

Advokat
Vidar Kleppe
Partner Advokatfirmaet
Simonsen Vogt Wiig

Advokat
Belinda Jensen
Advokatfirmaet
Simonsen Vogt Wiig

Skattedirektoratet har avklart at det ikke kreves verdsettelse av selskapet ved bytteforholdsberedningen i trekantfusjoner

Ved fusjoner og fisjoner har det for enkelte situasjoner lenge vært avklart at det ikke gjelder et krav til beregning av bytteforhold basert på virkelige verdier som betingelse for skattefrihet for transaksjonen. Nå har Skattedirektoratet (SKD) nylig avgitt en bindende

forhåndsuttalelse (BFU) som avklarer at det også ved trekantfusjoner under visse forutsetninger er mulig å foreta bytteforholdsberedningen basert på bokførte verdier. Dermed kan man unnlate å foreta en full verdsettelse av